

Skötselplan för naturreservatet Saxeknut i Hällefors kommun

Saxeknut domineras av granskog. Foto: Rolf Wedding

Skötselplanen utgör bilaga 1 till reservatbeslutet.

Skötselplanen är upprättad av Rolf Wedding.

2019-11-18

511-8546-2012

Allmän del

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, att restaurera naturmiljöer samt att tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Områdets naturskogar och myrmarker samt andra ingående naturtyper liksom områdets orörda karaktär och dess biologiska mångfald ska bevaras.

Syftet ska tillgodoses genom att skogsmark, myr och övriga naturtyper med dess flora och fauna utvecklas fritt genom intern dynamik och andra naturliga processer. Igenläggning av diken kan utföras. Aktiva vårdåtgärder som hindrar förekomsten av exotiska träd och buskar kan utföras. Lämpliga åtgärder kan vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv, samt för att undvika störningar på djurlivet och onödigt slitage.

Administrativa data

Namn:	Saxe knut
NVR-id:	2000195
Kommun:	Hällefors
Lägesbeskrivning:	3 km SV om Hällefors
IUCN-kategori:	Strikt naturreservat
Fastigheter:	del av fastigheterna Saxhyttan 1:55, 1:467, och 1:488
Markägare:	Enskilda
Rättigheter:	jakt
Areal:	30,5 hektar
Naturtyper:	Skog 30,5 ha
Förvaltare av reservatet:	Länsstyrelsen i Örebro län

Naturförhållanden

Området präglas till stor del av toppen Saxe knut och sluttar brant mot öster. Området är svårbrukat på grund av sin topografi och därför har äldre skog bevarats i hög utsträckning. Skogskontinuiteten är lång.

Historisk markanvändning

Historiska kartor visar att reservatet utgjorts av berg- och skogsmark. Några spår efter äldre bosättningar eller odlingar finns inte. Delar av området kan ha använts som utmarksbete. Flera gruvhål och kolbottnar vittnar om att platsen varit en viktig del i bergsbruket.

Prioriterade bevarandevärden

Områdets naturvärden betingas av skogsbeståndens naturskogsartade struktur och en mångfald av sådana arter som missgynnas av skogsbruk. Strukturen i de äldre bestånden kännetecknas av intern dynamik och småskaliga störningar.

Åldersspridningen bland träden är stor. Området rymmer en stor mängd död ved. De många signalarterna indikerar att området har varit trädbevuxet under lång tid. Den kuperade och bitvis svårbrukade terrängen har bidragit till kontinuitet av äldre barrskog. Skogen domineras av naturskogsartad grandominerad barrskog i höjdlägen. En mindre del utgör bränna. Flera signalarter och rödlistade arter knutna till dessa skogstyper finns i området. Bland dessa kan särskilt nämnas lavarna bårdlav, skuggblåslav samt de rödlistade svamparna stjärntagging, orange taggsvamp, spadsskinn och gränsticka. Området är också hemvist för ett flertal minskande eller hotade skogsfåglar som tretåig hackspett, gråspett och järpe.

Kulturmiljö

I västra delen av området finns två icke vattenfyllda gruvhål som är registrerade i Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister som kulturhistoriska lämningar, Grythyttan 170:1 och Grythyttan 171:1. Fyra kända kolbottnar finns i området. Flera av kolbottnarna är namngivna och märkta med skyltar i fält. Centralt i området finns en som kallas Tornbotten och strax söder om reservatet en som kallas Aspfallsbotten. Intill kolbottnarna finns i flera fall välbevarade rösen efter kolarkojor. Utanför naturreservatet strax norr om Saxeknut finns sex ristningar i berget.

Till vänster ett långsmalt ca 45 meter långt gruvhål (Grythyttan 170:1) i södra delen av området. Till höger ett välbevarat röse från en kolarkoja i östra delen av reservatet. Foto: Rolf Wedding.

Källor

1. Artportalen, www.artportalen.se, Artdatabanken och Naturvårdsverket.
2. Ekonomiska kartan 1950-tal
3. Häradskartan

Plandel

Reservatet har indelats i 2 skötselområden:

- A. Barrskog
- B. Friluftsliv

Skötselområde A, barrskog (30,5 ha)

Skogen utgörs i huvudsak av grandominerad barrskog. Skogen har under lång tid lämnats för fri utveckling varför åldern är ganska hög. I nordöstra delen av reservatet finns ett mindre område som påverkats av en brand från blixtnedslag år 2013.

Bevarandemål

Skogen har en varierad åldersstruktur med stort inslag av gamla träd, döda träd samt lågor. Omvälvande störningar i form av t.ex. insektsangrepp eller brand, kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär. Detta är en del av skogens utveckling. Typiska arter förekommer t.ex. skuggblåslav, orange taggsvamp, gränsticka, linnea och knärot. Arealen barrskog är minst 30,5 ha.

Skötselåtgärder

- Området ska i huvudsak utvecklas genom fri utveckling.
- Naturvårdsbränningar för att få en gynnsam störning på mark- och trädskikt samt öka andelen död ved kan bli aktuellt.
- Vid behov friställa naturvärdesträd genom avverkning eller ringbarkning.
- Som återställningsåtgärd kan behov av att proppa igen diken, som avvattnar skogsmarken, komma ifråga för att åstadkomma en naturlig hydrologi.
- Gruvhål och kolbottnar med rösen från kolarkojor ska hållas fria från igenväxande sly.

Skötselområde B, Friluftsliv

Reservatet ligger i anslutning till Silverleden som passerar längs naturreservatets norra gräns. I anslutning till Saxeknut finns rastbord. I reservatet finns en led som går i nord-sydlig riktning 400 meter igenom reservatet. Informationstavla finns i

2019-11-18

511-8546-2012

anslutning till Silverleden vid utsiktsplatsen Saxeknut. Informationsskyltar kommer att sättas upp enligt skötselplanekarta.

Reservatet ligger i Nivå 2, enligt fastställt nivåläggningsdokument dnr: 512-504-2014. Nivå 2 innebär att få besöksanläggningar finns i naturreservatet.

Rastplatsen vid Saxeknut. Foto: Rolf Wedding

Bevarandemål

Naturreservatet ska ge allmänheten goda möjligheter att uppleva naturreservatets naturvärden. Besökare ska kunna orientera sig och hämta kunskap om reservatet genom aktuell informationstavla samt vandra igenom reservatet.

Skötselåtgärder

- Informationstavlor med karta ska sättas upp enligt skötselplanekartan.
- Tillsyn och underhåll av informationstavla.
- Vandringsled märks ut och underhålls. Vandringsleden är rundslingar som är utmärkt med "leder" på kartan. Övriga stigar märks inte ut, men får underhållas av markägaren.

Övrigt

Förvaltning

Reservatsförvaltare är Länsstyrelsen i Örebro län.

Reservatsgränsmarkeringar

Reservatets gränsmarkeringar ska underhållas i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar.

Uppföljning

Uppföljning av bevarandemål

Uppföljningen av bevarandemål och syfte kommer att ske inom länens obligatoriska uppföljning – Block A – och beskrivs i Översiktlig plan för uppföljning av skyddade områden i Örebro län.

Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker. Effekter av restaureringsåtgärder som kostat mer än 200 000 SEK, som är finansierade av sakanslaget och syftar till att stärka bevarandestatusen i naturtyper i Habitatdirektivets bilaga 1 eller för arter i bilaga 2 ska följas upp inom länens obligatoriska uppföljning. Ytorna där åtgärderna genomförts ska följas upp separat så att åtgärdens effekter kan mätas.

Uppföljning av friluftsliv

Uppföljningen av friluftsliv kommer att ske enligt *Översiktlig plan för uppföljning av skyddade områden i Örebro län*. Planen är i dagsläget inte färdigställd.

Skötselplanekarta för naturreservatet
Saxeknut
i Hällefors kommun
Beslutsdatum 2019-11-18
Dnr: 511-8546-2012

 kolbottnar

 informationstavla

 Silverleden

 Leder

 övriga_stigar

 Skötselområde Barrskog

 Naturreservat enligt detta beslut

